

Folkeskoleudspil - 2026

Folkeskolen tæt på

Liberal Alliance

Frihed og ansvar skal ud på den enkelte skole.

Folkeskolen er en af de faste og trygge rammer, som spiller en uundværlig rolle, for at vores børn kan udvikle sig til myndige borgere, der kan træffe gode beslutninger for sig selv og for andre. Men den danske folkeskole er under pres. Folkeskolen lider under senfølgerne af folkeskolereformen og inklusionsloven fra 2012 og 2013.

Der er både vold og uro i mange skoler, og den gode undervisning drukner i overflødige koncepter og programmer. Der er brug for at komme tilbage til det, skolen handler om; faglighed, fællesskab og god undervisning. Folkeskolen skal have både mere frihed og mere ansvar.

Liberal Alliance er enige med Trivselskommissionen i, at det almene område trænger til en saltvandsindsprøjtning. Derfor har vi lagt en plan, der skal styrke det almene område med 3.000 ekstra lærerstillinger. Det er i gennemsnit knap 3 ekstra lærere pr. folkeskole.

Konkret foreslår Liberal Alliance:

1. Fagligheden tilbage

Den gode undervisning er druknet i projekter og gode hensigter. Der er kommet for stort et fokus på elevernes umiddelbare behov og for lidt på deres langsigtede behov. Børn vil gerne lære noget, og de har krav på god undervisning. Derfor skal vi styrke lærerne og give skolerne bedre vilkår for at niveaudele og tilrettelægge undervisningen efter elevernes behov.

2. Ro og tryghed i klasseværelset

Vold og trusler hører ikke hjemme i en grundskole. I dag rammes alt for mange elever og lærere af et undervisningsmiljø præget af grænseoverskridende adfærd. Sådan bør det ikke være. Der skal være specialklasser på alle skoler, der har behov

for det. En skoleleder skal kunne udskrive en elev, der er så voldsom, at det går ud over undervisningen. Skoler, der ikke løser problemer med vold, skal imødeses et indgreb fra staten.

3. Giv skolerne frihed og ansvar

I dag er folkeskolerne underlagt alt for mange koncepter og tiltag fra forvaltningerne, som trækker ressourcer væk fra det, der er vigtigt. Skolerne skal selv kunne tilrettelægge undervisningen og hverdagen for børnene. De bedste beslutninger træffes tæt på dem, det hele handler om.

1. Fagligheden skal tilbage

Det største og mest akutte problem for folkeskolen er, at alt for mange lærere søger væk og at en stor andel lærere overvejer at forlade lærergerningen.

Det betyder, at ca. hver femte underviser i folkeskolen i dag ikke har en læreruddannelse. Et stort og voksende antal timer afvikles af vikarer i en række kommuner.

Liberal Alliance mener, at det bør være læreruddannede eller undervisere med tilsvarende kompetencer, der varetager undervisningen i fagene. Vi vil derfor igangsætte en national indsats for at fastholde og tiltrække lærere til folkeskolen.

I dag går ca. hver tiende elev ud af skolen uden basale færdigheder i dansk og/eller matematik. Der er behov for at få fokus på det væsentligste, så ingen elever svigtes.

Mennesker har brug for noget at være fælles om. Derfor var det også en fejl, da Danmark afskaffede sit nationale pensum tilbage i 1990'erne og i stedet udviklede et kompliceret og omfattende system af kompetencemål. Kompetencemålene endte som detailstyring af skolen med mere end 4.000 mål, der båndlagde lærernes undervisning og alligevel skabte uklarhed om skolens opgave.

Der er nye fagplaner under udvikling, der skal give klarere rammer for undervisning i folkeskolen. Disse bør suppleres med pensum for omkring 25% af undervisningen. Pensum skal sikre elevernes ret til at få overleveret faglighed i form af kultur, fakta og indsigt, samt sikre et fælles fundament i en omskiftelig verden. Det skal gøre det lettere for lærere at undervise i kontroversielle emner samt understøtte sammenhæng mellem lærere, klassetrin og fag.

Læreruddannelsen blev sammenlagt med de resterende såkaldte "velfærdsuddannelser" på professionsuddannelserne i 2007. Dette var en fejl, idet det forringede de faglige profiler for en række uddannelser – herunder læreruddannelsen. For at højne kvaliteten af læreruddannelsen og respekten om denne, foreslår Liberal Alliance, at læreruddannelsen flyttes ud af professionsuddannelserne, og at uddannelsen får skærpet sin profil og de faglige krav.

Sådan vil vi styrke fagligheden i skolen:

- Fagudvalg skal udarbejde pensum for 25% af undervisningen i alle boglige fag.
- Udvikling af undervisningsmateriale af høj kvalitet.
- Læreres pauser og forberedelsestid skal respekteres.
- Præcisering af læreres opgaver og ansvar.
- Ressourcer til efteruddannelse af lærere ud på den enkelte skole.
- Udvikling af karriereveje for lærere.
- Bedre balance mellem pædagoger og lærere.
- Læreruddannelser skal være selvstændige uddannelser med egen profil og egen rektor.
- Læreruddannelsen skal have øget fokus på klasseledelse og pædagogik.
- Uddannelserne skal tilknyttes en folkeskole, så de studerende kan afprøve deres viden i praksis.
- Læreruddannelser skal kunne tilknyttes universiteter.

- De faglige krav til studerende skal øges på læreruddannelsen.

2. Ro og tryghed i klasselokalet

For at skolen kan udgøre en ramme om undervisning og det gode børneliv, må der være ro og tryghed i klasselokalet og i skolegården. For at roen kan reetableres er der behov for at give skolerne bedre rammer for at skabe det gode undervisningsmiljø.

Der skal skabes bedre balance mellem specialområdet og det almene område. Næsten 28% af de samlede udgifter i folkeskolen går til specialundervisning, hvilket svarer til over en fjerdedel af det samlede budget, selvom det kun omfatter ca. 7% af eleverne. Denne udvikling skal vendes. Det almene skoleområde skal styrkes og være et godt sted at være for langt de fleste elever.

Den enkelte lærer skal kunne henvise en urolig elev til en specialklasse, der kan gribe ham/hende, uden at der med det samme bliver behov for en specialskoleplads. Elever, der går i specialklasser på den enkelte skole, kan bevare tilknytning til skolen og deltage i idrætsdage og andre fælles aktiviteter.

Sådan vil vi skabe ro og tryghed i klasseværelset:

- Ambition om at det almene område på sigt skal tegne sig for min. 80% af skolens økonomi.
- Folkeskolen skal kunne undervise niveaudelt, så eleverne får undervisning, der passer til deres faglige niveau.
- Flere skoler skal genindføre specialklasser til urolige elever og/eller elever med særlige behov.
- Direkte adgang til børnepsykiatrien for elever med behov for psykiatrisk assistance.
- Statsligt indgreb overfor kommuner, der ikke løser problemer med vold i skolen.
- Fokus på faglig progression for elever i specialtilbud.

- Bedre muligheder for at private kan løse opgaver på specialområdet.
- Styrkelse af lærernes autoritet ved at afskaffe Socialministeriets retningslinjer om børnesyn.

Finansiering

Der afsættes i udspillet 2,5 mia. kr. til 3.000 flere lærere samt opkvalificering af lærere.

Finansieringen skal findes gennem råderummet.

3. Frihed og ansvar til skolerne

Både skoleledere og lærere oplever alt for ofte at blive sat skakmat af initiativer, der kommer fra kommunen. Koncepter, fondssamarbejde, børnesyn og bindinger regner ned over skolerne i alt for mange kommuner og kommer i vejen for skolens rytme og for den faglige undervisning.

Liberal Alliance ønsker i højere grad at frisætte den enkelte folkeskole fra kommunen, sådan som folkeskolerne tidligere har været det. Kommunen vil forsat træffe beslutning om de overordnede økonomiske rammer, men skolerne skal i langt højere grad have autonomi og blandt andet kunne træffe lokale beslutninger.

Alle forældre bør have et frit skolevalg. Forældre er de bedste til at vælge, hvilken skole, der er den rigtige til netop deres barn. Der skal være større gennemsigtighed, så forældre kan vælge skole på et oplyst grundlag og så man kan have en oplyst demokratisk debat i lokalområdet.

Sådan vil vi give skolerne mere frihed og ansvar:

- Pædagogiske retningslinjer og handleplaner skal beslutes på skolen.
- Ret til udskrivning af elever, der groft overskrider skolens regler.
- Vedligeholdelse og indretning af skolen skal kunne varetages lokalt.
- Indkøb af bøger og læremidler skal ske på den enkelte skole.
- Efteruddannelse af lærere beslutes på den enkelte skole.
- Forældre og lærere skal kunne se hvor mange ressourcer, der er til et skolebarn på hver enkelt skole.
- Kommunen skal tilvejebringe overblik over skoler i området til forældre.

Liberal Alliance